ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут права та безпеки ім. Володимира Великого

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної науково-практичної конференції

«Розвиток української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів»

08 травня 2026 р.

м. Київ

Полотнянко О.І.
кандидат економічних наук, доцент кафедри
адміністративного, фінансового та банківського права
Навчально-наукового інституту права та
безпеки ім. князя Володимира Великого ПрАт ВНЗ МАУП

Проблеми використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності в Україні

Стрімкий розвиток цифрових технологій сприяв активному впровадженню систем штучного інтелекту (далі – ШІ) у сферу професійної юридичної діяльності, у тому числі адвокатську практику. На сьогодні адвокати дедалі частіше використовують інструменти ШІ для пошуку та аналізу судової практики, підготовки процесуальних документів, систематизації нормативно-правових актів, автоматизації документообігу, комунікації з клієнтами, а також прогнозування результатів судових спорів. Особливого поширення набули генеративні системи ШІ, здатні формувати процесуальні документи, правові висновки. Використання таких технологій дозволяє значно скоротити час опрацювання

інформації та підвищити ефективність здійснення адвокатської діяльності. Водночас широке застосування таких технологій породжує низку правових, етичних і практичних проблем.

Однією з ключових є проблема достовірності інформації, сформованої ШІ [1, с. 119]. На практиці системи генеративного ШІ можуть створювати помилкові або неіснуючі посилання на нормативно-правові акти, судові рішення чи правові позиції судів. Використання адвокатом неперевіреного контенту створює прямі ризики для належного захисту прав клієнта, підриває авторитет інституту адвокатури та може негативно вплинути на реалізацію права особи на справедливий суд через введення суду в оману.

Не менш важливою проблемою є забезпечення адвокатської таємниці (в розрізі вимог ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [2]) та захисту персональних даних [3] клієнтів. Під час використання публічних онлайн-сервісів ШІ адвокат фактично передає певний обсяг інформації (конфіденційну інформацію, фабулу справи та/або відомості про клієнта) третім особам або відповідним цифровим платформам. За відсутності належного нормативного регулювання це може призводити до ризиків витоку конфіденційної інформації, порушення професійних обов'язків адвоката та недотримання вимог законодавства про захист персональних даних.

Крім того, дискусійним залишається питання визначення меж допустимого використання ШІ в адвокатській діяльності. Незважаючи на технологічні переваги, жоден алгоритм не здатний повноцінно враховувати всі індивідуальні обставини конкретної справи, особливості судової практики, моральні аспекти та професійні стандарти адвокатської етики. У зв'язку з цим остаточне рішення щодо змісту процесуальних документів, формування правової позиції чи стратегії захисту має залишатися за адвокатом як суб'єктом професійної правничої діяльності. Це корелює із сучасними європейськими стандартами цифрових компетентностей (зокрема, оновленими рамками типу DigComp 3.0 [4]), які наголошують на критичному оцінюванні штучно згенерованих даних.

Особливої актуальності зазначена проблематика набуває в умовах цифровізації судочинства та євроінтеграційних процесів в Україні. На міжнародному рівні вже сформовано комплексний підхід до правового регулювання ШІ [5, с. 39], ядром якого став Європейський акт про ШІ (EU AI Act) [6]. Цей регламент передбачає жорсткий ризик-орієнтований підхід, відносячи системи ШІ, що застосовуються у сфері правосуддя та правозастосування, до категорій високого ризику. Для

України врахування цих стандартів є важливим у контексті адаптації національного законодавства до права Європейського Союзу та подальшої цифровізації правничої діяльності.

Таким чином, використання штучного інтелекту в адвокатській діяльності має як значний потенціал для підвищення ефективності надання правничої допомоги, так і низку правових та етичних ризиків. Це обумовлює необхідність удосконалення національного законодавства, формування чітких стандартів використання технологій штучного інтелекту в юридичній практиці та забезпечення належного балансу між цифровізацією та гарантіями професійної діяльності адвоката. Пріоритетними кроками у цьому напрямі мають стати: розробка чітких роз'яснень та етичних інструкцій з боку Національної асоціації адвокатів України (НААУ) щодо меж застосування генеративного ШІ та закріплення обов'язкового принципу «human-in-the-loop» (участь людини в процесі), згідно з яким ШІ виконує виключно допоміжну техніко-аналітичну функцію, а фінальна правова позиція та процесуальні документи формуються під повним контролем і персональною відповідальністю адвоката.

Список використаної літератури:

1. Калаченкова К.О. Штучний інтелект та право на приватність. *Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості* : збірник тез круглого столу (14 березня 2025 року) / упор. О. О. Барабаш. Львів : Львів ДУВС, 2025. С. 118-121. https://if.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/05/14_03_2025.pdf#page=118

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282. (зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#top (дата звернення: 19.05.2026).

3. Про захист персональних даних : Закон України від 01 червня 2010 року № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481. (зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text (дата звернення: 19.05.2026).

4. DigComp 3.0 https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/education-and-training/digital-transformation-education/digital-competence-framework-digcomp/digcomp-30_en(дата звернення: 19.05.2026)

5. Калаченкова К.О. Штучний інтелект & дезінформація: правові виклики та можливості. *Осінні юридичні читання – 2025. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції «Осінні юридичні читання – 2025». 20–21 листопада 2025 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 37-39. URL: https://drive.google.com/file/d/1nJ6hOaltg9p6GRHj486DJE31w1LZZI8h/view?usp=sharing

6. EU AI Act: Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and

amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act) URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng(датазвернення: 19.05.2026).